

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ

TEKNOLOJİ TRANSFER OFİSİ – TTO

Bilkent Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi (Bilkent TTO) üniversite bünyesinde 1 Ekim 2013 tarihinde kurulmuştur. Dış Kaynaklı Projeler Ofisi, Proje Destek Birimi olarak TTO bünyesine alınmıştır. TÜBİTAK 1513 - Teknoloji Transfer Ofisleri Destekleme Programı 2013 yılı çağrısı kapsamında 36 farklı üniversite yarışmış ve Bilkent TTO desteklenmeye hak kazanan 10 üniversite arasında yer almıştır. TÜBİTAK Desteği 1 Ocak 2014 itibaren hayata geçmiş ve bu doğrultuda TTO'nun yapılanma çalışmaları da başlatılmıştır.

Bilkent TTO, Bilkent Üniversitesi bünyesinde Akademik İşler Rektör Yardımcılığı'na bağlı bir birim olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu şekilde tüm bölüm ve araştırma merkezleriyle yakın iş birliği içinde çalışması mümkün olmaktadır.

TTO, 1513 projesi gereği birbirini besleyen beş farklı modül kapsamında hizmetlerini sunmaktadır. Bu hizmetler proje kapsamında beş ana başlık altında toplanmıştır:

I. Farkındalık, Tanıtım, Bilgilendirme ve Eğitim,

II. Destek Programlarından Yararlanma,

III. Üniversite – Sanayi İş Birliği,

IV. Fikrî ve Sınai Mülkiyet Haklarının Yönetimi ve Lisanslama,

V. Şirketleşme ve Girişimcilik

Bilkent TTO tarafından, üniversite yönetiminin desteği ve onayı ile her yıl proje kapsamında gerçekleştirilen dönemsel faaliyetlere ilişkin bilgiler, performans göstergeleri ve kanıtlayıcı ek dokümanlardan oluşan kapsamlı bir faaliyet raporu hazırlanmaktadır. Bir sonraki yılın performans göstergeleri TÜBİTAK ile birlikte belirlenmekte olup, faaliyet planı olarak raporda sunulmaktadır. Rapor kapsamında yıl sonunda hem modül bazında geliştirilen stratejiler, iyileştirmeler ve gelişmeler hem de belirlenen performans hedefleri ile uyum konusu gözden geçirilmektedir. Raporun teslim edilmesini takiben TÜBİTAK program yürütücüleri, bağımsız proje hakemleri, üniversite yöneticileri ve TTO personelinin katıldığı bir değerlendirme toplantısı düzenlenerek her yılın değerlendirmesi ve bir sonraki yılın planlaması paylaşılmaktadır.

TTO her yıl Endüstri Mühendisliği, Elektrik ve Elektronik Mühendisliği ile Makine Mühendisliği bölümlerinin 4. sınıf sanayi odaklı bitirme projelerinin koordinasyonuna da destek sağlamaktadır. Bu kapsamda firmalardan alınan gerçek problemler bir öğretim elemanının liderliğinde öğrenciler tarafında çözülmekte ve sene sonunda düzenlenen fuarda proje sonuçları kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Bu proje dersi kapsamında öğrencilerin ihtiyaç duyacağı proje yönetimi, sunum becerileri, proje destekleri gibi eğitimlerin verilmesinin yanı sıra öğrencilerin sektör temsilcilerini dinleyip sorularını yöneltebilecekleri seminerler de düzenlenmektedir.

TTO'nun şirketleşme ve girişimcilik görevi çerçevesinde girişimcilik konusunda öğretim elemanlarının ve öğrencilerin farkındalığının artırılması hedeflenmektedir. Öğrenciler için bölümlerindeki ilgili dersler kapsamında girişimcilik ve Ar-Ge destek programları hakkında bilgilendirme faaliyetleri yürütülmektedir. Bunun yanı sıra araştırmacılara yönelik olarak akademik girişimcilik ile ilgili eğitimler de yıl içerisinde verilmektedir.

TTO faaliyetleri kapsamında Bilkent TTO tarafından düzenli olarak farklı etkinlikler organize edilmektedir. 2022 yılı içerisinde farklı konularda organize edilmiş 83 etkinlik raporlanmıştır. Gerçekleşen etkinliklerin bir kısmı bizzat TTO personeli tarafından verilen proje çağrılarını tanıtmak ya da proje yazımı hakkında bilgilendirme yapmak amaçlı eğitim ve seminerlerden oluşmaktadır. Bir kısmı ise firma temsilcisi ile sanayi iş birliğini geliştirmeyi hedefleyen toplantılar, fikri haklar özelinde farkındalık yaratmayı ve bilgi vermeyi hedefleyen toplantılar ve girişimcilere yol göstermek ve mentorluk yapmak amaçlı toplantılardan oluşmaktadır.

Bilkent Üniversitesi bir yandan eğitim ve araştırmaya önem verirken diğer yandan Ar-Ge çıktılarının topluma katkı sağlamak amacı ile transfer edilmesini hedeflemektedir. Bu bağlamda yapılacak olan teknoloji transfer faaliyetlerinin koordinasyonu TTO'nun sorumluluğundadır. TTO'nun faaliyete geçmesi ile hem Ar-Ge projelerinin sayı ve niteliği artmış hem de üretilen bilginin veya Ar-Ge sonuçlarının hayata geçirilerek topluma katkı sağlaması için teknolojinin transferi çalışmaları hız kazandırmaktadır.

Bilkent Üniversitesi ekosisteminde topluma katkı sağlayacak değere dönüşme potansiyeli olan başlıkların belirlenmesi için birçok farklı yol tercih edilmektedir. İlk olarak, Bilkent TTO'nun çabaları ile geliştirilen ve güncel tutulan projeler veri tabanı bu amaçla kullanılan önemli bir araçtır. Üniversitedeki tüm öğretim elemanı ve araştırmacıların proje bilgilerinin tutulduğu bu veri tabanına teknoloji portföyünü oluştururken başvurulmaktadır. Dönem içinde biten projeler bu sistem sayesinde belirlenerek araştırmacılardan ilgili projelerin sonuç raporlarını iletmeleri istenmektedir. Bu raporlar sayesinde hem proje çıktıları hakkında bilgi sahibi olunarak potansiyel ticarileşme konuları belirlenmekte, hem de öğretim elemanlarının çalışma alanları güncellenmektedir.

Bunun yanı sıra üniversite-sanayi iş birliği kapsamında yürüyen veya bitmekte olan Ar-Ge projelerinin yürütücüsü olan öğretim elemanları düzenli bir şekilde ziyaret edilmektedir. Bu toplantılarda hem projelerin son durumu hakkında bilgi alınmakta hem de teknoloji kazanımları birlikte değerlendirilerek ileride ortaya çıkabilecek olası iş birliği veya topluma katkı sağlayacak alanlara karar verilmektedir.

Öğretim elemanlarının teknolojilerini topluma en iyi katkıyı sağlayacak şekilde konumlandırmak için firmalara da ziyaretler yapılmaktadır. İlgili olabilecek firmalar düzenli bir şekilde ziyaret edilerek firmaların ihtiyaçları ve sektörün problemleri belirlenmekte, üniversite bünyesindeki Ar-Ge çıktılarının hayata geçirilmesi için eşleştirmeler yapılmaktadır. Bunun dışında da fikri mülkiyet yaratma potansiyeli olan araştırmacılar bildirim yapmadan önce ziyaret edilerek teknolojilerinin ön değerlendirmesi yapılmaktadır. Buluş bildirimini takiben ön araştırma raporu hazırlanarak teknoloji hakkında detaylı bilgi sahibi olunmaktadır. Üniversite değerlendirme kurulunun alınmasına onay verdiği tüm patentler ticarileştirme portföyüne eklenmektedir. Serbest bırakılan buluşlar da takip edilerek, araştırmacının talep etmesi durumunda TTO tarafından destek verilmektedir. Portföydeki bu fikri ve sınai mülkiyet haklarının ticarileşmesi, lisanslanması veya topluma katkı sağlamak üzere hayata geçirilmesi için tüm süreçler yine TTO tarafından koordine edilmektedir.

Bilkent Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi, 2014 yılından bu yana TÜBİTAK 1513 Programı kapsamında alınan hibe desteğinin bir gereği olarak TÜBİTAK'a yıllık faaliyetlerini raporlamak ve bir sonraki yılın faaliyet planını sunmakla yükümlüdür. TÜBİTAK'ın verdiği

şablon doğrultusunda yıl içerisinde TTO'nun desteği ile üniversite bünyesinde alınmış tüm araştırma ve Ar-Ge projelerinin bilgileri, fikri mülkiyet hakları, girişimcilik ve şirketleşme ile farkındalık ve tanıtım faaliyetlerinin detayları sunulmaktadır. Tüm bu verilerin düzenli bir şekilde takip edilmesi için TTO tarafından geliştirilen ve güncellenen bir veri tabanı kullanılmaktadır.

Yine TÜBİTAK 1513 programı kapsamında performans değerlendirilmesi de yapılmaktadır. Bir önceki senenin hedefleri ve gerçekleştirmeleri sayısal olarak sunulmakta ve TTO'nun performansı ve hedeflerdeki sapmalar analiz edilerek yazılı olarak TÜBİTAK'a raporlanmaktadır.